

ligt i 1848 og 1852. I 1852 erkendte den store engelske Stat, at det ikke gik med Arbejdets Frihed, det medførte Kaos i Produktionen og den største Elendighed for Underklassen, Arbejderklassen, som Verden endnu har set Mage til, og man vedtog derfor den engelske Arbejderbeskyttelseslov, som reelt og endeligt blev ført ud i Livet i 1852.

Men, som sagt, disse gamle Teorier dannede Grundlaget for den højtærede Statsministers Udtalelser her i Gaar. Hvorledes var det f. Eks. her i Danmark i den Periode, da Herremændene havde Hals- og Haandsret over Bønderne? — jeg gaar ud fra, at den højtærede Statsminister bl. a. har læst vor Bondestands Historie, f. Eks. Falbe-Hansens Bog om Stavnbaandets Løsning, hvori det beskrives, hvorledes Halvdelen af Danmarks Jord var ude af Dyrkning, fordi de Slavevilkaar, der blev budt Bondestanden, var af en saadan Karakter, at ingen vilde tage Gaardene og Jorden i Besiddelse. Dernæst var der den højtærede Statsministers Udtalelser om Arbejdstempoet. Det lød for mig akkurat, som naar en Godsejer taler om sine Trækdyr eller sine Slaver, blot Pisken paa Nakken af dem, ligeegyldigt, om Krikkerne styrter, det har intet at sige, der er jo nok af dem. Men Arbejderklassen og Arbejderne er ogsaa Mennesker, de har Krav paa at leve og faa noget ud af deres Liv lige saa godt som de andre Samfundsborgere. Hvad det angaar, som man stadig kører paa, nemlig at det er Arbejdslønnen, der er Skyld i Arbejdsløsheden, maa jeg sige: absolut nej! Min Partifælle det ærede Medlem Hr. Stauning har allerede udtalt, at Arbejdslønnen i England i hvert Tilfælde ikke er mindre end i Danmark, og der foreligger nu en officiel Statistik fra Amerika, der viser, at Arbejdslønnen dér er højere end i Danmark. Jeg har selv for ganske nylig undersøgt Arbejdslønnen i et Par af Europas største Hovedstæder, og jeg paastaar, at den Forskel, der er i Arbejdslønnen i de omkring os liggende Lande og den, der gælder i Danmark, ikke er af en saadan Karakter, at det kan gøre vor Industri konkurrenceudygtig. Hvis det var den lave Løn, der var det afgørende, hvis det var den alene, som kunde befordre Produktionen, maa jeg da stille det Spørgsmaal: Hvorfor er der da Arbejdsløshed i de andre Lande? Det er jo Tyskland med den lave Arbejdsløn, man særlig peger paa. Det er ikke mere end godt 14 Dage siden, jeg var i Berlin, og der var paa det Tidspunkt — og siden har det jo ikke forbedret sig — over 2 Millioner arbejdsløse i Tyskland. Desforuden var der et stort Tal af Mennesker, der arbejdede paa indskræn-

ket Arbejdstid. Jeg rejste fra Berlin til Paris, og jeg var i det franske Kammer den Dag, da Poincaré talte om Arbejdsløsheden dér. De Tal, som havde været offentliggjort i den franske Presse, erklærede Poincaré var for store, men en Kendsgerning var det, at Arbejdsløsheden havde begyndt at melde sig i stort Omfang ogsaa indenfor visse franske Industrier, Møbelindustrien, Skotøjsindustrien og et Par andre Industrier. Hr. Poincaré talte om Arbejdsmangelen paa Landet og den forstærkede Tilgang, der var til Byerne, som noget, der forøgede Arbejdsløsheden, men konstaterede, at man i Frankrig paa nærværende Tidspunkt havde over $\frac{1}{4}$ Mill. arbejdsløse, deraf ca. 100 000 i Paris, og fastslog sluttelig, at Staten naturligvis havde Pligt til at komme disse arbejdsløse til Hjælp. I England er der i Øjeblikket saadant noget som $1\frac{3}{4}$ Mill. arbejdsløse, i Belgien $\frac{1}{2}$ Million. I Holland, Sverige og Norge: stor Arbejdsløshed overalt. Hvorfor har alle disse Lande, som omgiver os, og som man peger paa som dem, hvorfra Konkurrencen kommer, og som dem, der har den lave Arbejdsløn, hvorfor har de da ikke fuld Arbejdsbeskæftigelse? De har jo en Arbejdsløshed af tilsvarende Størrelse, maaske endda værre end den, vi kender herhjemme. Og det kan heller ikke være den obligatoriske Arbejdsløshedsunderstøttelse, der er Skyld i den store Arbejdsløshed, for de fleste af disse Lande har ingen obligatorisk Understøttelse for de arbejdsløse. Det er nu saaledes de fleste Steder, at de arbejdsløse gaar over til offentlig Forsørgelse, men Arbejderne har tilkæmpet sig den Fordel, at det, der ellers klæber ved den offentlige Forsørgelse, nemlig Tab af borgerlige Rettigheder, ikke kommer i Betragtning, naar der er Tale om Understøttelse under Arbejdsløshed.

Jeg tror nu, at den væsentligste Aarsag til den store Arbejdsløshed ligger paa et helt andet Punkt, og det er, som min Partifælle det ærede Medlem Hr. Stauning udtalte i Gaar, i Befolkningens svækkede Købeevne. Er det nu ikke Gældsbyrden indenfor vore Erhverv og ikke mindst indenfor Landbrugs-erhvervet, der er blevet alt for stor i Krigstiden? Det er overordentlig interessant at følge Opgangsbevægelsen i Gældsbyrderne i de sidste 10 Aar, fra 1915 til 1925. Hver Gang der har været Opgang i Priserne og Nedgang i Kronen, har denne Konjunktursvingning øjeblikkelig afsat sig i større Gæld paa fast Ejendom her i Landet. Det er en Kendsgerning, det foreligger jo opgjort statistisk, at fra 1915 til 1925 er Gældsbyrden i vore Landdistrikter vokset med 2 Milliar-